

چند جمله‌ای‌های استرلینگ و تعمیمی جدید از توزیع وایبول – هندسی

شهرام یعقوب‌زاده شهرستانی^۱، علی شادرخ^۲، مسعود یارمحمدی^۲

^۱ گروه آمار، دانشگاه پیام‌نور مرکز صومعه‌سرا

^۲ گروه آمار، دانشگاه پیام‌نور مرکز تهران شرق

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۶/۲۵ تاریخ آخرین بازنگری: ۱۳۹۴/۲/۲۴

چکیده: در این مقاله یک توزیع پنج پارامتری جدید به نام توزیع بتاوایبول هندسی که نرخ شکست آن افزایشی، کاهشی و گودالی شکل است معرفی می‌شود و به کمک چند جمله‌ای‌های استرلینگ،تابع چگالی احتمال و برخی از ویژگی‌های آن مانند تابع‌های نرخ خطر و بقا، گشتاورها و چندک، آنتروپی‌های رنی و شانون، گشتاورهای آماره‌های مرتب، میانگین مانده عمر و میانگین مانده عمر معکوس به دست آورده می‌شود. همچنین با روش ماکسیمم درستنمازی برآورد پارامترها ارائه و با مقایسه برآش توزیع بتاوایبول هندسی و چند زیرمدل آن به یک مجموعه داده واقعی، نشان داده می‌شود که توزیع بتاوایبول هندسی برآش بهتری به این مجموعه داده دارد.

واژه‌های کلیدی: توزیع وایبول، چند جمله‌ای‌های استرلینگ، توزیع بتاوایبول هندسی، تابع نرخ خطر، توزیع بتا.

آدرس الکترونیک مسئول مقاله: شهرام یعقوب‌زاده شهرستانی ، yagoubzade@gmail.com
کد موضوع بنای ریاضی (۲۰۱۰): ۶۲E۱۰

۱ مقدمه

توزیع واپول توسط واپول (۱۹۵۱) معرفی شد، امروزه متداول‌ترین مدل مورد استفاده در مطالعات قابلیت اعتماد است و به طور وسیع در شاخه‌های مختلف مهندسی برای مدل‌بندی زمان‌های شکست و توزیع عمر داده‌ها کاربرد دارد. با این حال برای مدل‌بندی پدیده‌هایی کهتابع نرخ شکست آنها غیریکنواخت است، به‌ویژه برای داده‌های مربوط به مطالعات قابلیت اعتماد و زیست‌شناسی کهتابع نرخ خطر آنها به‌شکل گودالی^۱ هستند مدل مناسبی نیست. بنابراین در سال‌های اخیر تحقیقات زیادی درباره توسعی و تعمیم توزیع واپول صورت گرفت و مدل‌های متنوعی از تعمیم واپول ارائه شد کهتابع نرخ خطر آنها به‌ازای مقادیر متفاوت پارامترها نزولی، صعودی، نزولی-صعودی و صعودی-نزولی است. یک گروه از این مدل‌ها، یک خانواده توزیع‌های معروف به خانواده توزیع‌های $(G - G)$ (ایوگن و همکاران، ۲۰۰۲) باتابع توزیع تجمعی به‌صورت

$$F(x; a, b) = \frac{1}{B(a, b)} \int_0^{G(x)} t^{a-1} (1-t)^{b-1} dt \quad (1)$$

است، که در آن $0 < a > 0$ و $b > 0$. تابع چگالی احتمال متناظر با (۱) برابر است با

$$f(x; a, b) = \frac{g(x)}{B(a, b)} ((G(x))^{a-1} (1-G(x))^{b-1}), \quad a > 0, b > 0 \quad (2)$$

اخیراً مقالاتی درباره خانواده توزیع‌های (۲) به‌وسیله‌ی نویسنده‌گان مختلفی ارائه شده است که می‌توان به نداراجاو‌گوپتا (۲۰۰۴)، نداراجا و کوتز (۲۰۰۵)، کونگ و همکاران (۲۰۰۷)، آکینست و همکاران (۲۰۰۸)، پکسیم و همکاران (۲۰۱۰)، ناصر و ندا (۲۰۱۱) و سوزا و همکاران (۲۰۱۰) اشاره کرد. کردریو و لمونته (۲۰۱۱a) بتا-لاپلاس، کردریو و لمونته (۲۰۱۱b) بتا-نیمکوشی، سیلولا و همکاران (۲۰۱۰) بتا واپول تعديل یافته، پارنابا و همکاران (۲۰۱۱) بتا-بور ۱۲، بیردام و همکاران (۲۰۱۳) و کردریو و همکاران (۲۰۱۳) بتا واپول هندسی را

^۱ Bathtub

معرفی و خصوصیات آن را بررسی کردند. در این مقاله به جای $G(x)$ در رابطه (۱) تابع توزیع تجمعی واپسیل هندسی قرار داده می شود تا توزیع بتا واپسیل هندسی معرفی شده و به کمک چندجمله‌ای‌های استرلینگ ویژگی‌های آن به دست آورده می‌شوند. به علاوه نقش بهسازی چندجمله‌ای‌های استرلینگ در محاسبه خصوصیات توزیع بتا واپسیل هندسی نشان داده می‌شود.

در بخش ۲ مفاهیم اولیه بیان شده‌اند. در بخش ۳ چندجمله‌ای‌های استرلینگ و در بخش ۴ توزیع بتا واپسیل هندسی معرفی شده و تابع چندک، تابع خطر و بعضی از خواص آن ارائه شده‌اند. در بخش ۵ گشتاورها و تابع مولد گشتاور محاسبه گردیده‌اند. در بخش ۶ آنتروپی‌های رنی و شanon به دست آمده است. در بخش ۷ گشتاورهای آماره‌های مرتب و در بخش ۸ تابع میانگین مانده عمر و در بخش ۹ تابع میانگین مانده عمر معکوس توزیع بتا واپسیل هندسی به دست آمده‌اند. در بخش ۱۰ برآورد ماسکسیمم درستنمایی پارامترهای توزیع بتا واپسیل هندسی را به دست آورده و در بخش ۱۱ با استفاده از یک مجموعه داده واقعی این توزیع با بعضی از زیرمدلهای آن مانند توزیع نمایی تعمیم یافته (GE)، توزیع بتا-نمایی (BE)، توزیع بتا-واپسیل (BW) مقایسه و نشان داده شده است که توزیع بتا واپسیل هندسی برآش بهتری بر داده‌ها دارد. در انتها بخش ۱۲ به بحث و نتیجه‌گیری اختصاص یافته است.

۲ مفاهیم اولیه

اگر X_1, \dots, X_n متغیرهای تصادفی مستقل و دارای توزیع واپسیل با پارامترهای α و β باشند، آنگاه تابع چگالی احتمال آن عبارت است از:

$$g(x; \alpha, \beta) = \alpha \beta^\alpha x^{\alpha-1} e^{(\beta x)^\alpha}, \quad x > 0, \alpha > 0, \beta > 0$$

فرض کنید N یک متغیر تصادفی متعلق به خانواده توزیع سری‌های توانی با توزیع هندسی به صورت

$$P(N = n) = (1 - \theta)\theta^{n-1}, \quad n = 1, \dots$$

۱۲۲ چندجمله‌ای‌های استرلینگ و تعمیمی جدید از توزیع وایبول-هندسی

است. با فرض $X_{(1)} = \min(X_1, \dots, X_n)$ تابع توزیع شرطی $X_{(1)}|N = n$ عبارت است از: $G_{X_{(1)}}|N = n = 1 - e^{-n(\beta x)^\alpha}$ یعنی دارای توزیع وایبول با پارامترهای α و $\beta n^{\frac{1}{\alpha}}$ است. از طرفی با توجه به

$$g_{X_{(1)}, N}(x, n) = g_{(X_{(1)}|N=n)}(x)P(N=n) = n(1-\theta)\theta^{n-1}\alpha\beta x^{\alpha-1}e^{-n(\beta x)^\alpha}$$

توزیع حاشیه‌ای $X_{(1)}$ عبارت است از:

$$f(x; \alpha, \beta, \theta) = \frac{\alpha\beta x^{\alpha-1}(1-\theta)e^{-(\beta x)^\alpha}}{(1-\theta e^{-(\beta x)^\alpha})^2}$$

که توزیع وایبول هندسی (WG) نامیده می‌شود. به عبارت دیگر تابع چگالی WG عبارت است از:

$$f(x; \alpha, \beta, \theta) = \alpha\beta x^{\alpha-1}(1-\theta)e^{-(\beta x)^\alpha}(1-\theta e^{-(\beta x)^\alpha})^2 \quad (3)$$

که در آن $0 < \alpha, 0 < \beta, 0 < \theta < 1$ و $0 < x < \infty$. تابع توزیع تجمعی (WG) برابر است با $\frac{1-e^{-(\beta x)^\alpha}}{1-\theta e^{-(\beta x)^\alpha}}$

۳ چندجمله‌ای‌های استرلینگ

قاعده‌ی استرلینگ: به ازای هر z و $\delta \in \mathbb{R}$ که $|z| \leq 1$ و $\delta \in \mathbb{R}$ داریم:

$$(\log(1-z))^\delta = (-z)^\delta + (-1)^\delta \delta \sum_{n=0}^{\infty} \psi_n(n+\delta) z^{n+\delta} \quad (4)$$

ضرایب ψ_n ها چندجمله‌ای‌های استرلینگ^۲ نام دارند و در رابطه

$$\begin{aligned} \Psi_{n-1}(w) &= \frac{(-1)^{n-1}}{(n+1)!} [H_n^{n-1} - \frac{w+2}{(n+2)} H_n^{n-2} + \frac{(w+2)(w+3)}{(n+2)(n+3)} H_n^{n-3} - \dots \\ &\quad + (-1)^{n-1} \frac{(w+2)(w+3)\cdots(w+n)}{(n+2)(n+3)\cdots(2n)} H_n^n] \end{aligned} \quad (5)$$

صدق می‌کنند، که در آن H_n^m ها اعداد صحیح مثبتی هستند که در رابطه بازگشتی

$$H_{n+1}^m = (2n+1-m)H_n^m + (n-m+1)H_n^{m-1}$$

^۲ Sterling polynomials

شهرام یعقوبزاده شهرستانی و همکاران ۱۲۳.....

صدق می‌کنند، که (۱) $H_0^n = H_{n+1}^n = 1$ و $H_{n+1}^0 = 1 \times 3 \times \dots \times (2n + 1)$ فلاجونت و ادلیزکو (۱۹۹۰) نشان دادند که رابطه (۴) به طور مطلق همگراست. کاستلارس و لمونته (۲۰۱۴) به کمک روابط (۴) و (۵) مشخص (۶) اول را به صورت

$$\begin{aligned}\psi_0(w) &= \frac{1}{2}, \\ \psi_1(w) &= \frac{2 + 3w}{24}, \\ \psi_2(w) &= \frac{w + w^2}{48}, \\ \psi_3(w) &= \frac{-8 - 10w + 15w^2 + 15w^3}{5760}, \\ \psi_4(w) &= \frac{-7w - 7w^2 + 2w^3 + 3w^4}{11520}, \\ \psi_5(w) &= \frac{96 + 140w - 224w^2 - 315w^3 + 63w^5}{2903040}.\end{aligned}$$

ارائه کرد و نحوه محاسبه H_n^m ها و (\cdot) ψ_n ها را در R ارائه داده که در جدول ۱ آمده است. در حالت کلی داریم $\psi_n(w) = \text{psi}(w, n)$ و منظور از w $\{\psi_n(w), H_p^0, H_p^1, \dots, H_p^{p-1}\}$ است.

جدول ۱: الگوریتم نحوه محاسبه H_n^m ها و (\cdot) ψ_n ها

الگوریتم محاسبه H_n^m ها	الگوریتم محاسبه (\cdot) ψ_n ها
<pre> 1) Stnumbers <- function(v){ 2) p <- length(v)+1 3) if (p==2) return(c(3,1)) 4) w <- c(rep(0,p-1),1) 5) w[1] <- v[1]^(2*p-1) 6) for (i in 2:length(v)) 7) w[i] <- (2*p-i)^*v[i]+(p-i+1)^*v[i-1] 8) return(w) 9) } 10)v<-c(3,1) 11)Stnumbers(v) V<-c(15,10,1) Stnumbers(v) 105 105 25 1 </pre>	<pre> psi <- function(x,p) if (p==0) return(0.5) p <- p+1 X <- rep(1,p) for(i in 2:p) X[i] <- -X[i-1]^*(x+i)/(p+i) H <- 1 while(length(H)<p) H <- Stnumbers(H) psi <- rev(H)^*X psi <- (-1)^(p-1)*sum(psi)/factorial(p+1) return(psi) } psi(1,1) 0.2083333 psi(1,2) 0.04166667 </pre>

۴ توزیع بتا وایبول هندسی

با در نظر گرفتن روابط (۲) و (۳) توابع چگالی و توزیع احتمال بتا وایبول هندسی^۳ به ترتیب به صورت

$$\begin{aligned} f(x; \alpha, \beta, a, b, \theta) &= \frac{\alpha \beta^\alpha (\gamma - \theta)^b x^{\alpha-1} e^{-b(\beta x)^\alpha}}{B(a, b)} (\gamma - e^{-(\beta x)^\alpha})^{a-1} \\ &\times (\gamma - \theta e^{-(\beta x)^\alpha})^{-(a+b)}, \quad x > 0, \alpha, \beta, a, b > 0, \theta \in (0, 1) \\ G(x; \alpha, \beta, a, b, \theta) &= \frac{1}{B(a, b)} \left\{ \frac{1}{a} \left(\frac{\gamma - e^{-(\beta x)^\alpha}}{\gamma - \theta e^{-(\beta x)^\alpha}} \right)^a \right. \\ &- \frac{b-1}{a+1} \left(\frac{\gamma - e^{-(\beta x)^\alpha}}{\gamma - \theta e^{-(\beta x)^\alpha}} \right)^{a+1} + \dots \\ &\left. + \frac{(-1)^k}{a+k} \binom{b-1}{k} \left(\frac{\gamma - e^{-(\beta x)^\alpha}}{\gamma - \theta e^{-(\beta x)^\alpha}} \right)^{a+k} + \dots \right\} \end{aligned}$$

است و با فرض $v = (\frac{\gamma - e^{-(\beta x)^\alpha}}{\gamma - \theta e^{-(\beta x)^\alpha}})^a$ داریم:

$$\begin{aligned} G(x; a, b) &= \frac{1}{aB(a, b)} \left(1 - \frac{ab-a}{a+1} v + \frac{ab^2 - 3ab + 2a}{2a+4} v^2 \right. \\ &- \left. \frac{ab^3 - 7ab^2 + 11ab - 6}{6a+18} v^3 + O(v^4) \right). \end{aligned}$$

چندک مرتبه p ام توزیع بتا وایبول هندسی از معادله غیرخطی

$$\begin{aligned} \frac{pa\Gamma(a)\Gamma(b)}{\Gamma(a+b)} &= 1 - \frac{ab-a}{a+1} v + \frac{ab^2 - 3ab + 2a}{2a+4} v^2 \\ &- \frac{ab^3 - 7ab^2 + 11ab - 6}{6a+18} v^3 + O(v^4). \end{aligned}$$

به روش نیوتن-رافسون به دست می‌آید.تابع نرخ خطر توزیع بتا وایبول هندسی نیز به صورت

$$\begin{aligned} h(x; \alpha, \beta, a, b, \theta) &= \frac{\alpha \beta^\alpha (\gamma - \theta)^b x^{\alpha-1} e^{-b(\beta x)^\alpha} (\gamma - e^{-(\beta x)^\alpha})^{a-1} (\gamma - \theta e^{-(\beta x)^\alpha})^{-(a+b)}}{B_{\frac{(\gamma - \theta)e^{-(\beta x)^\alpha}}{\gamma - \theta e^{-(\beta x)^\alpha}}} (b, a)} \end{aligned}$$

^۳ The beta weibull geometric

است، که در آن

$$B_{\frac{(1-\theta)e^{-(\beta x)^\alpha}}{1-\theta e^{-(\beta x)^\alpha}}} (a, b) = \int_0^{\frac{(1-\theta)e^{-(\beta x)^\alpha}}{1-\theta e^{-(\beta x)^\alpha}}} u^{b-1} (1-u)^{a-1} du$$

تابع بتای ناقص نام دارد. بعضی از خواص تابع نرخ خطر عبارت است از:

- ۱) $\lim_{x \rightarrow 0} h(x; \alpha, \beta, a, b, \theta) = \begin{cases} \infty & 0 < \alpha < 1, 0 < a < 1 \\ \frac{b\beta}{(1-\theta)^2} & \alpha = a = 1 \\ 0 & O.W \end{cases}$
- ۲) $a = 1, \lim_{x \rightarrow 0} h(x; \alpha, \beta, a, b, \theta) = \begin{cases} \infty & \alpha > 1 \\ \infty & 0 < \alpha < 1 \end{cases}$
- ۳) $\alpha = 1, \lim_{x \rightarrow 0} h(x; \alpha, \beta, a, b, \theta) = \begin{cases} \infty & a > 1 \\ \infty & 0 < a < 1 \end{cases}$
- ۴) $\alpha = 1, \lim_{x \rightarrow \infty} h(x; \alpha, \beta, a, b, \theta) = \begin{cases} b & b > a \\ \infty & b < a \\ a\beta & a = b \end{cases}$
- ۵) $\alpha > 1, \lim_{x \rightarrow \infty} h(x; \alpha, \beta, a, b, \theta) = \infty$

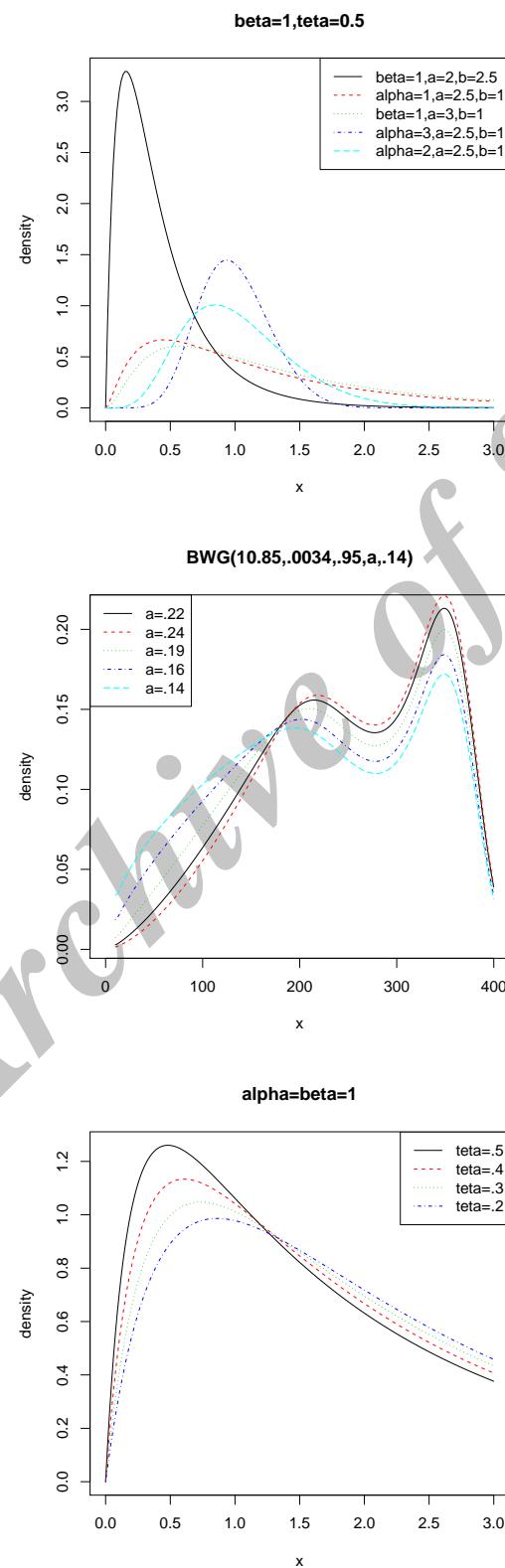
تابع بقای توزیع بتا وایبول هندسی برابر است با $S(x) = 1 - B_{\frac{(1-\theta)e^{-(\beta x)^\alpha}}{1-\theta e^{-(\beta x)^\alpha}}} (a, b)$.
 نمودار تابع چگالی در شکل ۱ بیانگر انعطاف‌پذیری توزیع بتا وایبول هندسی و
 نمودار تابع نرخ خطر در شکل ۲ بیانگر گودالی شکل بودن، صعودی بودن، نزولی
 بودن، افزایشی-کاهشی و کاهشی-فزایشی تابع نرخ خطر توزیع بتا وایبول هندسی
 است.

۵ گشتاورها و تابع مولد گشتاور

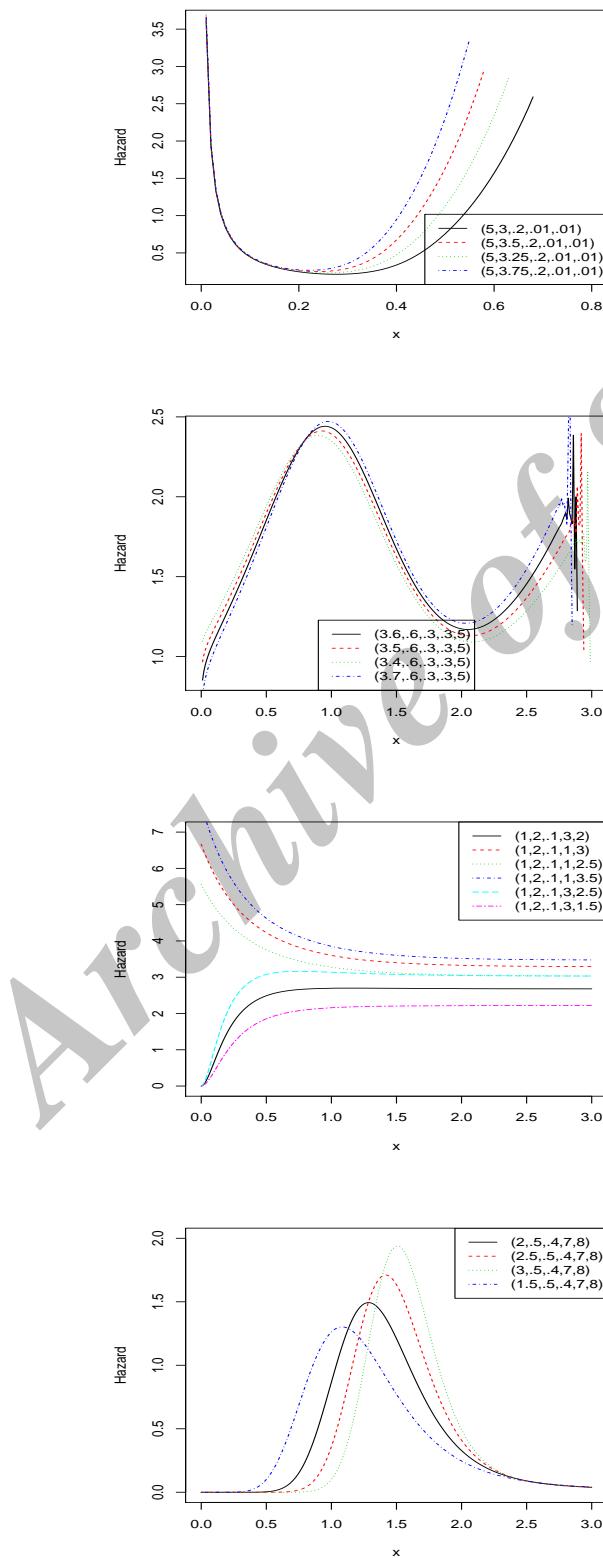
گشتاور مرکزی مرتبه r ام توزیع بتا وایبول هندسی با تغییر متغیر $u = \frac{(1-\theta)e^{-(\beta x)^\alpha}}{1-\theta e^{-(\beta x)^\alpha}}$ به صورت

$$EX^r = \frac{1}{\beta^r B(a, b)} \int_0^1 (\log(1 - \frac{(\theta-1)u}{1-u}))^{\frac{r}{\alpha}} u^{a-1} (1-u)^{b-1} du.$$

چند جمله‌ای‌های استرلینگ و تعمیمی جدید از توزیع واپول-هندسی ۱۲۶

شکل ۱: نمودار تابع چگالی توزیع بتاواپیول هندسی

شکل ۲: نمودار تابع نرخ خطر توزیع بتاوایبول هندسی

است. با توجه به قاعده استرلينگ داریم:

$$\begin{aligned} \log\left(1 - \frac{(\theta - 1)u}{1 - u}\right)^{\frac{r}{\alpha}} &= (1 - \theta)^{\frac{r}{\alpha}} u^{\frac{r}{\alpha}} (1 - u)^{-\left(\frac{r}{\alpha}\right)} \\ &+ \frac{r}{\alpha} (1 - \theta)^{\frac{r}{\alpha}} \sum_{n=0}^{\infty} \psi_n(n + \frac{r}{\alpha}) u^{n+\frac{r}{\alpha}} (1 - u)^{-n-\frac{r}{\alpha}} \end{aligned}$$

بنابراین

$$\begin{aligned} E(X^r) &= \frac{(1 - \theta)^{\frac{r}{\alpha}}}{\beta^r B(a, b)} \{B\left(\frac{r}{\alpha} + a, b - \frac{r}{\alpha}\right) \\ &+ \frac{r}{\alpha} \sum_{n=0}^{\infty} \psi_n(n + \frac{r}{\alpha}) B\left(a + n + \frac{r}{\alpha}, b - n - \frac{r}{\alpha}\right)\} \end{aligned} \quad (8)$$

در نتیجه

$$\begin{aligned} E(X) &= \frac{(1 - \theta)^{\frac{1}{\alpha}}}{\beta B(a, b)} \{B\left(\frac{1}{\alpha} + a, b - \frac{1}{\alpha}\right) \\ &+ \frac{1}{\alpha} \sum_{n=0}^{\infty} \psi_n(n + \frac{1}{\alpha}) B\left(a + n + \frac{1}{\alpha}, b - n - \frac{1}{\alpha}\right)\} \\ \text{Var}(X) &= \frac{(1 - \theta)^{\frac{2}{\alpha}}}{\beta^2 B(a, b)} \{B\left(\frac{2}{\alpha} + a, b - \frac{2}{\alpha}\right) \\ &+ \frac{2}{\alpha} \sum_{n=0}^{\infty} \psi_n(n + \frac{2}{\alpha}) B\left(a + n + \frac{2}{\alpha}, b - n - \frac{2}{\alpha}\right)\} - (E(X))^2 \end{aligned}$$

به کمک محاسبه (\cdot) ψ_n ها در جدول ۱ برای $\alpha, \beta, a, b, \theta = (4, 1, 1, 2, 0, 5)$ داریم:

$$E(X) = 0.85799, \quad \text{Var}(X) = 0.18266$$

تابع مولد گشتاور توزیع بتاواپول هندسی عبارت است از:

$$\begin{aligned} M_X(t) &= \sum_{r=0}^{\infty} \frac{t^r}{r!} \frac{(1 - \theta)^{\frac{r}{\alpha}}}{\beta^r B(a, b)} \{B\left(\frac{r}{\alpha} + a, b - \frac{r}{\alpha}\right) \\ &+ \frac{r}{\alpha} \sum_{n=0}^{\infty} \psi_n(n + \frac{r}{\alpha}) B\left(a + n + \frac{r}{\alpha}, b - n - \frac{r}{\alpha}\right)\} \end{aligned}$$

۶ آنتروپی‌های رنی و شانون

اگر X یک متغیر تصادفی با تابع توزیع تجمعی به طور مطلق پیوسته $F(x)$ و با تابع چگالی احتمال $f(x)$ باشد، آنگاه آنtronپی رنی^۴ برای F در توزیع (BWG) به صورت

$$I_R(r) = \frac{1}{1-r} \log \left(\int_R (f(x))^r dx \right)$$

تعریف می‌شود. از این بخش تا پایان مقاله در توزیع (BWG) منظور از $f(x)$ همان $F(x; \alpha, \beta, \theta, a, b)$ است.

برای محاسبه آنtronپی رنی در توزیع بتا وایبول هندسی، با در نظر گرفتن

داریم: $u = e^{-(\beta x)^\alpha}$

$$\begin{aligned} \int_0^\infty (f(x))^r dx &= \frac{(\alpha\beta)^{r-1} (\gamma - \theta)^{rb} (-1)^{\frac{r(\alpha-1)+1}{\alpha}}}{\beta^r (a, b)} \int_0^1 [u^{rb-1} (\gamma - u)^{ra-r} \\ &\quad \times \left(\sum_{i=0}^{\infty} \binom{-r(a+b)}{i} (-1)^i (\theta u)^i \right. \\ &\quad \left. \times \log(\gamma - (\gamma - u))^{\frac{(r-1)(\alpha-1)}{\alpha}} du \right] \end{aligned}$$

به کمک قاعده استرلینگ برای $\log(\gamma - (\gamma - u))^{\frac{(r-1)(\alpha-1)}{\alpha}}$ داریم:

$$\begin{aligned} \int_0^\infty (f(x))^r dx &= \frac{(\alpha\beta)^{r-1} (\gamma - \theta)^{rb} (-1)^{\frac{(2r-1)(\alpha-1)}{\alpha}}}{B^r (a, b)} \left\{ \sum_{i=0}^{\infty} \binom{-r(a+b)}{i} (-\theta)^i \right. \\ &\quad \times B(rb+i, n + \frac{ra\alpha + \gamma - r}{\alpha}) \\ &\quad + \frac{(r-1)(\alpha-1)}{\alpha} \sum_{i=0}^{\infty} \sum_{i \neq 0}^{\infty} \binom{-r(a+b)}{i} (-\theta)^i \\ &\quad \times \psi_i(n + \frac{(r-1)(\alpha-1)}{\alpha}) \\ &\quad \left. \times B(rb+i, n + \frac{ra\alpha + \gamma - r}{\alpha}) \right\} \end{aligned}$$

بنابراین

$$I_R(r) = \frac{1}{1-r} \log \left\{ \frac{(\alpha\beta)^{r-1} (\gamma - \theta)^{rb} (-1)^{\frac{(2r-1)(\alpha-1)}{\alpha}}}{B^r (a, b)} \right\}$$

^۴ Renyi and Shannon entropies

۱۳۰ چندجمله‌ای‌های استرلينگ و تعمیمی جدید از توزیع واپول-هندسی

$$\begin{aligned}
 & \times \left[\sum_{i=0}^{\infty} \binom{-r(a+b)}{i} (-\theta)^i B(rb+i, \frac{ra\alpha + 1 - r}{\alpha}) \right] \\
 & + \frac{(r-1)(\alpha-1)}{\alpha} \sum_{i=0}^{\infty} \sum_{i \neq 0}^{\infty} \left[\binom{-r(a+b)}{i} (-\theta)^i \right. \\
 & \times \left. \psi_n(n + \frac{(r-1)(\alpha-1)}{\alpha}) B(rb+i, n + \frac{ra\alpha + 1 - r}{\alpha}) \right] \}
 \end{aligned}$$

آنتروپی شانون برای یک متغیر تصادفی با تابع توزیع تجمعی به طور مطلق پیوسته $F(x)$ و با تابع چگالی احتمال $f(x)$ به صورت $H(X) = E(-\log f(X))$ است که در توزیع بتاواپول هندسی به صورت

$$\begin{aligned}
 E(-\log f(X)) &= (a+b)E(\log(1 - \theta e^{-(\beta X)^\alpha})) - (a-1)E(\log(1 - e^{-(\beta X)^\alpha})) \\
 &\quad - (\alpha-1)E(\log X) - b \log(1 - \theta) + bE((\beta X)^\alpha) - \log \alpha - \alpha \log \beta
 \end{aligned}$$

محاسبه می‌شود. با در نظر گرفتن $u = \frac{1 - e^{-(\beta X)^\alpha}}{1 - \theta e^{-(\beta X)^\alpha}}$ داریم:

$$\begin{aligned}
 E(\log(1 - e^{-(\beta X)^\alpha})) &= \frac{1}{B(a, b)} \sum_{k=0}^{\infty} \sum_{r=0}^{\infty} \binom{-k}{r} \\
 &\quad \times (-1)^{r+1} \theta^r B(a+r, b+k) \tag{V} \\
 E(\log(1 - e^{-(\beta X)^\alpha})) &= \frac{1}{B(a, b)} \sum_{k=0}^{\infty} \sum_{r=0}^{\infty} \binom{-k}{r} \\
 &\quad \times (-1)^{r+1} \theta^{r+k} B(a+r, b+k) \tag{A} \\
 E((\beta X)^\alpha) &= \frac{1}{B(a, b)} \sum_{k=0}^{\infty} \sum_{r=0}^{\infty} \binom{-k}{r} \\
 &\quad \times (-1)^{r+1} (1 - \theta)^r B(a+r, b+k) \tag{G}
 \end{aligned}$$

با توجه به بسط تیلور $\log X$ حول نقطه یک داریم:

$$E(\log X) = \sum_{n=1}^{\infty} \sum_{r=0}^n \binom{n}{r} \frac{(-1)^{1-r}}{n} E(X^r) \tag{10}$$

با جایگذاری رابطه (6) در رابطه (10) و با توجه به روابط (7) تا (9) به راحتی آنتروپی شانون به دست می‌آید.

۷ گشتاورهای آماره‌های مرتب

فرض کنید X_1, \dots, X_n نمونه‌ای تصادفی از توزیع بتاوایبول هندسی باشد.تابع چگالی احتمال آماره ترتیبی λ_m به صورت

$$f_{i:n}(x) = \frac{1}{B(i, n-i+1)} (F(x))^{i-1} (1-F(x))^{n-i} f(x)$$

است، که در آن $f(x)$ و $F(x)$ به ترتیب cdf و pdf توزیع بتاوایبول هندسی (BWG) هستند. $f_{k:n}(x)$ را می‌توان به صورت زیر نوشت.

$$f_{k:n}(x) = \frac{f(x)}{B(i, n-i+1)} \sum_{j=0}^{n-i} \binom{n-i}{j} (-1)^j (F(x))^{i+j-1}$$

کردریو و همکاران (۲۰۱۳) برای توزیع‌های به فرم (۲) نشان دادند که

$$f_{k:n}(x) = \frac{f(x)}{B(i, n-i+1)} \sum_{j=0}^{n-j} \binom{n-i}{j} (-1)^j \sum_{m=0}^{\infty} c_{i+j-1,m} (G(x))^m,$$

که در آن $c_{i+j-1,m}$ در رابطه زیر صدق می‌کنند.

$$c_{i,j} = (ia_0)^{-1} \sum_{m=1}^i (jm - i + m) a_m c_{j,i-m}, \quad c_{j,0} = a_0^j,$$

در اینجا $c_{j,i}$ ها بر حسب a_0, \dots, a_i از $c_{j,1}$ تا $c_{j,i}$ محاسبه می‌شوند. همچنین داریم:

$$a_m = \frac{(\lambda-b)_m}{B(a,b)(a+m)m!}, \quad (f)_k = f(f+1) \dots (f+k-1)$$

با توجه به (۲) داریم:

$$f_{i:n}(x) = \frac{1}{B(i, n-i+1)} \sum_{m=0}^{\infty} \sum_{j=0}^{n-i} \frac{\Gamma(n-i+1)c_{i+j-1,m}(-1)^j}{j!\Gamma(n-i-j+1)}$$

$$\times \left(\frac{1}{B(a,b)} g(x) (G(x))^{a+m-1} (1-G(x))^{b-1} \right)$$

$$f_{k:n}(x) = \sum_{m=0}^{\infty} w_{i,n,m} f_{BWL}(x, a+m, b, \alpha, \beta, \theta)$$

که در آن $w_{i,n,m} = \sum_{j=0}^{n-i} \frac{\Gamma(n-i+1)c_{i+j-1,m}(-1)^j}{j!\Gamma(n-i-j+1)}$ یعنی تابع چگالی آماره ترتیبی i ام توزیع بتاوایبول هندسی را می‌توان به صورت یک ترکیب خطی از توزیع‌های بتاوایبول هندسی نوشت. برای مثال گشتاور مرکزی r ام $X_{i:n}$ با توجه به رابطه (۶) برابر است با:

$$\begin{aligned} E(X_{k:n}^r) &= \frac{(1-\theta)^{\frac{r}{\alpha}}}{\beta^r B(a,b)} \sum_{m=0}^{\infty} w_{i,n,m} B\left(\frac{r}{\alpha} + a + m, b - \frac{r}{\alpha}\right) \\ &+ \frac{r(1-\theta)^{\frac{r}{\alpha}}}{\alpha\beta^r B(a,b)} \sum_{m=0}^{\infty} \sum_{n=0}^{\infty} w_{i,n,m} \psi_n\left(n + \frac{r}{\alpha}\right) \\ &\times B\left(a + m + n + \frac{r}{\alpha}, b - n - \frac{r}{\alpha}\right) \end{aligned}$$

تابع توزیع تجمعی $X_{i:n}$ به صورت

$$F_{i:n}(x) = \sum_{m=0}^{\infty} v_{n,m} \left(\frac{1-e^{-(\beta X)^\alpha}}{1-\theta e^{-(\beta X)^\alpha}} \right)^m$$

است، که در آن $v_{n,m} = \sum_{r=i}^n \sum_{j=0}^{n-r} \frac{(-1)^j \Gamma(n-r+1)c_{r+j,m}}{\Gamma(n-r-j+1)\Gamma(n-r+1)j!r!}$

۸ میانگین مانده عمر توزیع بتاوایبول هندسی

اگر عمر یک متغیر تصادفی t باشد ($t > 0$) آنگاه مانده عمر^۵ دوره‌ای از زمان t تا زمان اولین شکست است و به صورت $X - t|X > t$ تعریف می‌شود. میانگین مانده عمر یک متغیر تصادفی با تابع چگالی احتمال $f(x)$ و تابع بقای $S(t)$ به صورت

$$m(t) = E(X - t|X > t) = \int_t^{\infty} (x - t)f(x)dx$$

تعریف می‌شود و گشتاور مرکزی مرتبه‌ی r ام مانده عمر به صورت

$$m_r(t) = \frac{1}{S(t)} \int_0^{\infty} v^r f(v+t)dv$$

است، که با تغییر متغیر $u = \frac{1-e^{-(\beta(t+v))^\alpha}}{1-\theta e^{-(\beta(t+v))^\alpha}}$ داریم:

$$m_r(t) = \frac{(-t)^r}{B(a,b)S(t)} \sum_{k=0}^r \binom{r}{k} \left(\frac{1}{\beta t}\right)^k \int \left(\log\left(\frac{1-u}{1-\theta u}\right)\right)^{\frac{k}{\alpha}} u^{a-1} du$$

^۵ Meanresidual life

$$\times (1-u)^{b-1} du)$$

به کمک قاعده‌ی استرلینگ (۳) داریم:

$$\begin{aligned} m_r(t) &= \frac{(-t)^r}{B(a,b)S(t)} \left\{ \sum_{k=0}^r \sum_{j=0}^{\infty} \left(\binom{r}{k} \binom{-\frac{k}{\alpha}}{j} (-\theta)^j \left(\frac{1}{\beta t}\right)^k (-1)^{\frac{k}{\alpha}} (1-\theta)^{\frac{k}{\alpha}} \right. \right. \\ &\quad \times \left(B(j + \frac{k}{\alpha} + a, b) - B_{F(t)}(j + \frac{k}{\alpha} + a, b) \right) \\ &+ \frac{k}{\alpha} \sum_{k=0}^r \sum_{j=0}^{\infty} \sum_{n=0}^{\infty} \left[\binom{r}{k} \binom{-(n + \frac{k}{\alpha} + 1)}{j} (-\theta)^j \left(\frac{1}{\beta k}\right) \right. \\ &\quad \times \psi_n(n + \frac{k}{\alpha}) (-1)^{\frac{k}{\alpha}} (1-\theta)^{n+\frac{k}{\alpha}+1} \\ &\quad \times \left. \left. \left(B(n + j + \frac{k}{\alpha} + a, b) - B_{F(t)}(n + j + \frac{k}{\alpha} + a, b) \right) \right] \right\} \end{aligned}$$

که در آن $F(t) = \frac{1 - e^{-(\beta t)^\alpha}}{1 - \theta e^{-(\beta t)^\alpha}}$ با قرار دادن $\alpha = 1$ و $r = 2$ می‌توان میانگین و واریانس مانده عمر را به دست آورد.

۹ میانگین مانده عمر معکوس توزیع بتاوایبول هندسی

یکی از اندازه‌های قابلیت اعتماد مرتبط با نرخ شکست معکوس میانگین مانده عمر معکوس^۶ است. این اندازه اولین بار توسط ناندا و همکاران (۲۰۰۳) در مورد توزیع‌های پیوسته به صورت امید ریاضی متغیر تصادفی $t - X|X \leq t$ تعریف شده است. گشتاور مرکزی مرتبه‌ی r تابع مانده عمر معکوس در توزیع بتاوایبول هندسی به صورت

$$\mu_r(t) = \frac{1}{F(t)} \int_0^t v^r f(t-v) dv$$

حاصل می‌شود که با تغییر متغیر $u = \frac{1 - e^{-(\beta(t-v))^\alpha}}{1 - \theta e^{-(\beta(t-v))^\alpha}}$, رابطه $(1-z)^\alpha = \sum_{k=0}^{\infty} \binom{\alpha}{k} (-1)^k z^k$

$$\mu_r(t) = \frac{(-1)^{r+1} t^r}{B(a,b)F(t)} \left\{ \sum_{k=0}^r \sum_{j=0}^{\infty} \left[\binom{-\frac{r}{k}}{j} \binom{r}{k} \left(-\frac{1}{\beta t}\right)^k (-\theta)^j (-1)^{\frac{r}{k}} (1-\theta)^{\frac{r}{k}} \right] \right\}$$

^۶ Reversed mean residual life

$$\begin{aligned}
 & \times (B_{\frac{1}{1-\theta}}(j+a+\frac{k}{\alpha}, b), B_{F(t)}(j+a+\frac{k}{\alpha}, b))] \\
 & + \frac{k}{\alpha} \sum_{k=0}^r \sum_{n=0}^{\infty} \sum_{j=0}^{\infty} [(-\frac{1}{\beta t})^k \binom{r}{k} (-1)^{\frac{k}{\alpha}} \binom{-(n+\frac{k}{\alpha}+1)}{k} \\
 & \times (-\theta)^j (1-\theta)^{n+\frac{k}{\alpha}+1} \psi(n+\frac{k}{\alpha}) \\
 & \times (B_{\frac{1}{1-\theta}}(n+j+a+\frac{k}{\alpha}, b), B_{F(t)}(n+j+a+\frac{k}{\alpha}, b))] \}
 \end{aligned}$$

حاصل می‌شود. با قرار دادن $r = 1$ و $r = 2$ در $\mu_r(t)$ تابع میانگین و واریانس تابع مانده عمر معکوس را می‌توان به دست آورد.

۱۰ برآورده ماکسیمم درستنما

براساس نمونه تصادفی X_1, \dots, X_n برای برآورده ماکسیمم درستنما پارامترها، لگاریتم تابع درستنما به صورت

$$\begin{aligned}
 \ln L &= n \ln \Gamma(a+b) - n \ln \Gamma(a) - n \ln \Gamma(b) + n \ln \alpha + n \alpha \ln \beta + nb \ln(1-\theta) \\
 &- \sum_{i=1}^n (\beta x_i)^\alpha + (a-1) \sum_{i=1}^n \ln(1 - e^{-(\beta x_i)^\alpha}) \\
 &- (a+b) \sum_{i=1}^n \ln(1 - \theta e^{-(\beta x_i)^\alpha})
 \end{aligned}$$

است و مشتقات جزئی آن نسبت به پارامترهای $(a, b, \alpha, \beta, \theta)$ عبارتند از:

$$\begin{aligned}
 \frac{\partial \ln L(x)}{\partial a} &= n \Psi(a+b) - n \Psi(a) - \sum_{i=1}^n \ln(1 - e^{-(\beta x_i)^\alpha}) \\
 &- \sum_{i=1}^n \ln(1 - \theta e^{-(\beta x_i)^\alpha}) \\
 \frac{\partial \ln L(x)}{\partial b} &= n \Psi(a+b) - n \Psi(b) + n \ln(1-\theta) \\
 &- \sum_{i=1}^n \ln(1 - \theta e^{-(\beta x_i)^\alpha}) \\
 \frac{\partial \ln L(x)}{\partial \alpha} &= \frac{n}{\alpha} + n \ln \beta - \sum_{i=1}^n (\beta x_i)^\alpha \ln(\beta x_i)
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 & + (a-1) \sum_{i=1}^n \frac{(\beta x_i)^\alpha \ln(\beta x_i) e^{-(\beta x_i)^\alpha}}{1 - e^{-(\beta x_i)^\alpha}} \\
 & - (a+b)\theta \sum_{i=1}^n \frac{(\beta x_i)^\alpha \ln(\beta x_i) e^{-(\beta x_i)^\alpha}}{1 - e^{-(\beta x_i)^\alpha}} \\
 \frac{\partial \ln L(x)}{\partial \beta} & = \frac{n\alpha}{\beta} - \alpha \sum_{i=1}^n x_i (\beta x_i)^{\alpha-1} \\
 & + \alpha(a-1) \sum_{i=1}^n \frac{x_i (\beta x_i)^{\alpha-1} e^{-(\beta x_i)^\alpha}}{1 - e^{-(\beta x_i)^\alpha}} \\
 & - (a+b)\theta \sum_{i=1}^n \frac{x_i (\beta x_i)^{\alpha-1} e^{-(\beta x_i)^\alpha}}{1 - e^{-(\beta x_i)^\alpha}} \\
 \frac{\partial \ln L(x)}{\partial \theta} & = -\frac{nb}{1-\theta} + (a+b) \sum_{i=1}^n \frac{e^{-(\beta x_i)^\alpha}}{1 - \theta e^{-(\beta x_i)^\alpha}}
 \end{aligned}$$

که در آنها، $\Psi(x) = \frac{\partial \log \Gamma(x)}{\partial x}$ تابع دوگاما نام دارد. با حل معادله‌های فوق برآوردهای ماکسیمم درستنمایی پارامترها به دست می‌آید. برای محاسبه برآورد فاصله‌ای و انجام آزمون فرض‌ها درباره پارامترها به ماتریس اطلاع مشاهدات با بعد 5×5 نیاز است که نحوه محاسبه و کاربرد آن در کوردریو و همکاران (۲۰۱۳) ارائه شده است.

۱۱ کاربرد توزیع بتاوایبول هندسی

در این بخش با استفاده از یک مجموعه داده واقعی، توزیع بتاوایبول هندسی را برآش داده و با توزیع‌های GE، BE و BW با توابع چگالی احتمال به صورت

$$\begin{aligned}
 f_{GE}(x) & = a\beta e^{-\beta x} (1 - e^{-\beta x})^{a-1} \\
 f_{BE}(x) & = \frac{\beta e^{-b(\beta x)} (1 - e^{-(\beta x)})^{a-1}}{B(a,b)} \\
 f_{BW}(x) & = \frac{\alpha \beta^\alpha x^{\alpha-1} e^{-b(\beta x)^\alpha} (1 - e^{-(\beta x)^\alpha})^{a-1}}{B(a,b)}
 \end{aligned}$$

مقایسه می‌شود، که در آنها $x, a, b, \alpha, \beta >$

داده‌ها شامل ۶۳ مقدار اندازه‌گیری شده در یک آزمایشگاه فیزیک در شهر لندن

درباره الیاف شیشه‌های $1/5\text{cm}$ به صورت

$1/04, 0/74, 2, 1/81, 1/73, 1/68, 1/64, 1/61, 1/58, 1/52, 1/49, 1/36,$
 $1/25, 0/92, 0/55, 1/27, 1/42, 1/28, 1/11, 0/77, 2/01, 1/81, 1/76,$
 $1/68, 1/66, 1/61, 1/59, 1/53, 1/49, 1/39, 1/5, 1/54, 1/62, 1/61, 1/55,$
 $1/5, 1/48, 1/29, 1/13, 0/81, 2/24, 1/84, 1/76, 1/76, 1/72, 1/7,$
 $1/66, 1/89, 1/78, 1/7, 1/72, 1/63, 1/61, 1/55, 1/51, 1/48, 1/3, 1/24,$
 $0/84, 1/84, 1/27, 1/7.$

است. جدول ۲ شامل مقادیر برآورد ماقسیمم درستنمایی پارامترها، معیار اطلاع آکائیک (AIC) و معیار اطلاع بیزی (BIC) برای این مجموعه از داده‌ها است. توزیعی به عنوان برآش بهتر گزینش می‌شود که دارای مقادیر AIC و BIC کمتری است. بنابراین توزیع بتاواپول هندسی در مقایسه با سایر مدل‌ها برآش بهتری به این مجموعه داده دارد. فرض کنید \underline{X} بردار مشاهدات باشد، با استفاده از آزمون نسبت درستنمایی فرضیه صفر $\underline{X} \sim GE$ در برابر فرضیه مقابل $G \sim BWG$: H_1 یا همارز آن $(1, 1, 0)$ در H_0 : در مقابل $(1, 1, 0) \neq (1, 1, 0)$ آزمون می‌شود. مقدار آماره آزمون $35/58$ و $0/0001 - p$ -value است. بنابراین مدل GE در مقابل BWE رد می‌شود. مقدار آماره آزمون فرضیه صفر $\underline{X} \sim BE$: H_1 در برابر فرضیه مقابل BWG : H_0 یا همارز آن فرضیه $(1, 0) \neq (1, 0)$ در مقابل H_0 : $(\alpha, \theta) = (1, 35/21)$ و $0/0001 < p$ -value است. بنابراین مدل BE در مقابل BWG رد می‌شود. مقدار آماره آزمون فرضیه $\underline{X} \sim BW$: H_1 در مقابل BWG : H_0 یا همارز آن $\theta = \theta$ در مقابل $\theta \neq \theta$ و $0/127 = p$ -value است. بنابراین فرض صفر در این حالت در سطح معنی دار بزرگتر از $0/127$ رد و در هر سطح کوچکتر از $0/127$ پذیرفته می‌شود. اما با توجه به معیارهای AIC و BIC مدل BWG مناسب‌تر از مدل BW است. در نتیجه با توجه به جدول ۲ توزیع بتاواپول هندسی در مقایسه با سایر مدل‌ها، مدلی مناسب به مجموعه داده‌ها است که شکل ۳ هم بهتر بودن مدل BWG

شهرام یعقوبزاده شهرستانی و همکاران ۱۳۷

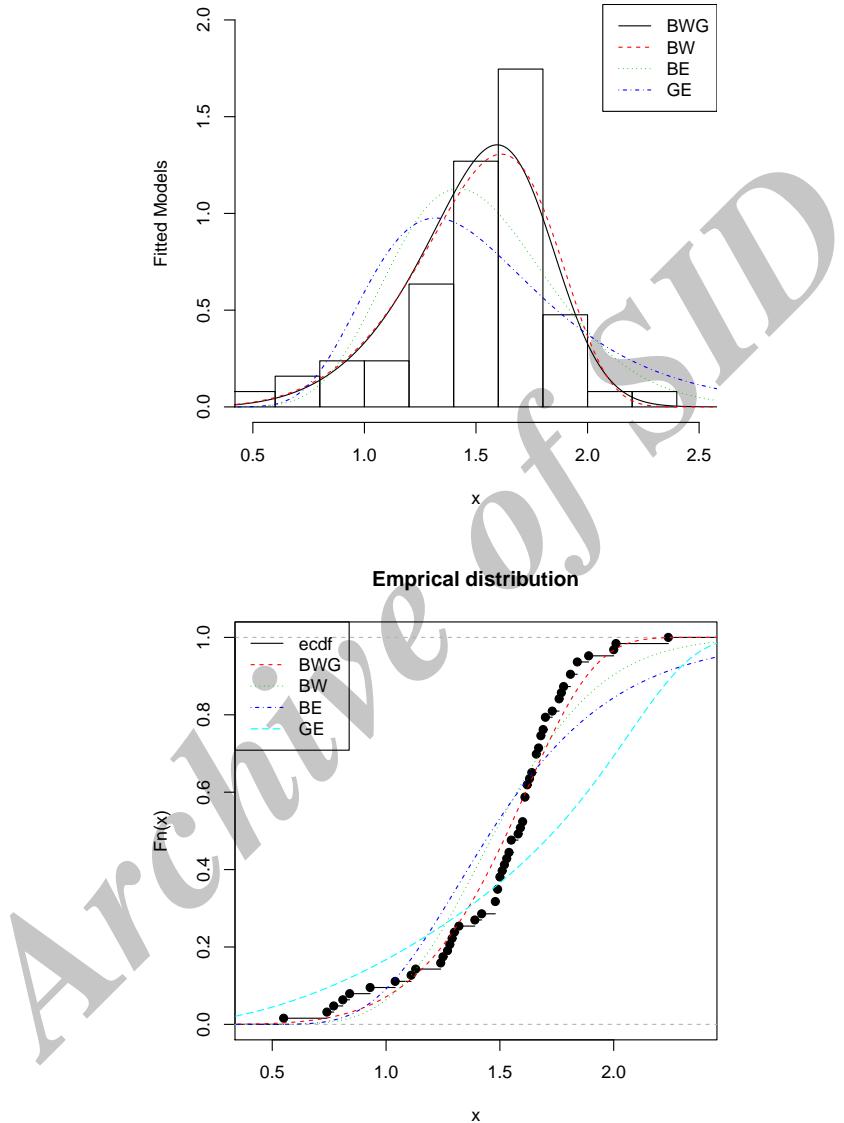
را تایید می‌کند.

جدول ۲: برآورد ماقسیموم درستنمایی و مقادیر AIC و BIC داده‌های مربوط به الیاف
شیشه

BIC	AIC	برآورد	پارامتر	مدل
۴۷,۶۱	۳۶,۹	۰/۵۲۰	a	BWG
		۲/۸۹۴	b	
		۹/۵۱۲	α	
		۰/۴۱۶	β	
		۰/۸۵۷	θ	
۶۰,۶۷	۵۴,۲۵۵	۱۷/۷۸۸	a	BE
		۲۲/۷۲۲	b	
		۰/۳۸۹	β	
۵۳,۷۶	۳۷,۲۲	۷/۶۱۸	α	BW
		۰/۵۱۲	β	
		۰/۶۳۴	a	
۲۱,۰۴	۶۶,۲۶۶	۳۱/۳۴۱	α	GE
		۲/۶۱۱	β	

بحث و نتیجه‌گیری

توزیع جدید پنج پارامتری معرفی شده توزیع بتاوارایبول هندسی دارای تابع نرخ خطر افزایشی، کاهشی، افزایشی-کاهشی، کاهشی-افزایشی و گودالی شکل است. تابع چگالی احتمال، تابع‌های نرخ خطر و بقا، گشتاورها، تابع چندک، آنتروپی‌های رنی و شانون و گشتاورهای آماره‌های مرتب به دست آورده شد و بعضی خواص حدی تابع نرخ خطر بیان گردید. با روش ماقسیموم درستنمایی برآورد پارامترها به دست آورده شد. در پایان نیز با برآذش توزیع وایبول هندسی و چند زیرمدل آن به یک مجموعه داده واقعی نشان داد که این توزیع از سایر مدل‌های برآذش شده، بهتر

شکل ۳: نموداربرآوردهای توابع چگالی احتمال و توابع توزیع تجمعی توزیع‌های GE، BWG و BW، BE

است. به طور کلی به نظر می‌رسد توزیع بتاوایبول هندسی می‌تواند مدل مناسبی برای تحلیل داده‌ها در نظریه قابلیت اعتماد و زمینه‌های مربوطه مناسب باشد. به علاوه روشی برای محاسبه انتگرال‌ها بر حسب چندجمله‌ای‌های استرلینگ ارائه شد.

تقدیر و تشکر

نویسنده‌گان مقاله بر خود لازم می‌دانند از خدمات سردبیر مجله و داوران محترم که با نقطه نظرات و پیشنهادات سازنده خود باعث بهبود مقاله شدند تقدیر و تشکر کنند.

مراجع

- Akinsete, A., Famoye, F. and Lee, C. (2008), The Beta-Pareto Distribution, *Statistics: A Journal of Theoretical and Applied Statistics*, **42**, 547-563.
- Bidram, H., Behboodian, J. and Toghili, M. (2013), The Beta Weibull-Geometric Distribution, *Journal of Statistical Computation and Simulation*, **83**, 52-57.
- Cordeiro, G. M. and Lemonte, A. J. (2011a), The Beta Laplace Distribution, *Statistics and Probability Letters*, **81**, 973-982.
- Cordeiro, G. M. and Lemonte, A. J. (2011b), The Beta-Half-Cauchy Distribution, *Journal of Probability and Statistics*, **2011**, 1-18.
- Cordeiro, G. M., Silva, G. O. and Ortega, E. M. M. (2013), The Beta-Weibull Geometric Distribution, *Statistics: A Journal of Theoretical and Applied Statistics*, **47**, 817-834.
- Castellares, F. and Lemonte, A. J. (2014), A New Generalized Weibull Distribution Generated by Gamma Random Variables, *Journal of the Egyptian Mathematical Society*, **10**, 1-9.

چند جمله‌ای‌های استرلینگ و تعمیمی جدید از توزیع واپول-هندسی ۱۴۰

- Eugene, N., Lee, C. and Famoye, F. (2002), Beta Normal Distribution and its Applications, *Communications in Statistics - Theory Methods*, **31**, 497-512.
- Flajonet, P. and Odlyzko, A. (1990), Singularity Analysis of Generating Function, *SIAM: SIAM Journal on Discrete Mathematics*, **3**, 216-240.
- Kong, L., Lee, C. and Sepanski, J. H. (2007), On the Properties of Beta Gamma Distributions, *Journal of Modern Applied Statistical Methods*, **6**, 173-187.
- Nadarajah, S. and Gupta, A. K. (2004), The Beta Fréchet Distribution, *Far East Journal of Theoretical Statistics*, **14**, 15-24.
- Nadarajah, S. and Kotz, S. (2004), The Beta Gumbel Distribution, *Mathematics and Probability for Engineers*, **10**, 323-332.
- Nadarajah, S. and Kotz, S. (2005), The Beta Exponential Distribution, *Reliability Engineering and System Safety*, **91**, 689-697.
- Nassar, M. M. and Nada, N. K. (2011), The Beta Generalized Pareto Distribution, *Journal of Statistics - Advances in Theory and Applications*, **6**, 1-17.
- Nanda, A. K., Singh, H., Misra, N. and Paul, P. (2003), Reliability Properties of Reversed Residual Lifetime, *Communications in Statistics Theory and Methods*, **32**, 2031-2042.
- Pescim, R. R., Demetrio, C. G. B., Cordeiro, G. M., Ortega, E. M. M. and Urbano, M. R. (2010), The Beta Generalized Half-Normal Distribution, *Computational Statistics and Data Analysis*, **54**, 945-957.

۱۴۱ شهرام یعقوبزاده شهرستانی و همکاران

- Paranaíba, P. F., Ortega, E. M. M., Cordeiro, G. M. and Pescim, R. R. (2011), The Beta Burr XII Distribution with Application to Lifetime Data, *Computational Statistics and Data Analysis*, **55**, 1118-1136.
- Souza, W. B., Santos, A. H. S. and Cordeiro, G. M. (2010), The Beta Generalized Exponential Distribution, *Journal of Statistical Computation and Simulation*, **80**, 159-172.
- Silva, G. O., Ortega, E. M. and Cordeiro, G. M. (2010), The Beta Modified Weibull Distribution, *Lifetime Data Analysis*, **16**, 409-430.
- Ward, M. (1934), The Representation of Stirling's Numbers and Stirling's Polynomials as Sums of Factorial, *American Journal Mathematics*, **56**, 87-95.
- Weibull, W. (1951), A Statistical Distribution Function of Wide Applicability, *Journal of Applied Mechanics*, **18**, 293-300.